

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายจิรนิติ หะวานนท์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๖๘

เรื่องพิจารณาที่ ๑๓/๒๕๖๘

วันที่ ๒๑ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๘

ระหว่าง { ศาลอุทธรณ์ ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑ บัญญัติว่า “จำหน่าย” เฉพาะในส่วนที่บัญญัติว่า “และให้หมายความรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่าย” ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

คดีนี้ ศาลอุทธรณ์ส่งคำโต้แย้งของจำเลยที่ ๒ ในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๑๔๔๐ - ๑๔๔๒/๒๕๖๘ ของศาลอุทธรณ์ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ของประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑ บัญญัติว่า “จำหน่าย” เฉพาะในส่วนที่บัญญัติว่า “และให้หมายความรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่าย” อ้างว่า การกระทำความผิดในคดีดังกล่าว เกิดขึ้นขณะ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มีผลบังคับใช้ ระหว่างการพิจารณาคดี มีการประกาศใช้ ประมวลกฎหมายยาเสพติด พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ให้ยกเลิก พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ทั้งนี้ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ บัญญัติข้อสันนิษฐานความผิดฐานมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย อาศัยปริมาณสารบริสุทธิ์ จำนวนหน่วย หรือน้ำหนักสุทธิของยาเสพติดให้โทษ เป็นหลักเกณฑ์กำหนดโทษให้นักขึ้นตามมาตรา ๖๖ ส่วนประมวลกฎหมายยาเสพติดลงโทษผู้กระทำความผิดฐานมียาเสพติดไว้เพื่อจำหน่ายโดยอาศัยพฤติการณ์ ในการกระทำความผิด ไม่มีบทบัญญัติสันนิษฐานให้รับโทษหนักขึ้นตามปริมาณสารบริสุทธิ์ จำนวนหน่วย หรือน้ำหนักสุทธิของยาเสพติด สำหรับความผิดฐานมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ทำให้จำเลย

ที่ ๒ ได้รับโทษหนักขึ้น เป็นการนำกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังมาบังคับใช้กับจำเลยที่ ๒ ให้ต้องรับโทษหนักขึ้น ไม่ต้องด้วยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ และขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๙ ไม่สามารถบังคับใช้ได้ตามมาตรา ๕

เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ วรรคสอง กำหนดให้สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มีกฎหมายนั้นขึ้นให้ใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ และมาตรา ๒๙ วรรคสอง บัญญัติหลักการสันนิษฐานความเป็นผู้บริสุทธิ์ของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑ บทนิยามคำว่า “จำหน่าย” ในส่วนที่บัญญัติว่า “ให้หมายความรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่าย” เป็นบทนิยามถ้อยคำในกฎหมาย โดยสภาพของบทนิยาม เป็นเพียงการอธิบายถ้อยคำเพื่อความชัดเจนและความสะดวกในการบัญญัติบทกฎหมาย ไม่ได้ใช้บังคับโดยตรงแก่คดี อยากรู้คดี บทนิยามคำว่า “จำหน่าย” ที่ให้ความหมายรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่ายด้วยนั้น เป็นการอธิบายความหมายของคำว่า “จำหน่าย” มีลักษณะเป็นการบัญญัติต้องประกอบความผิดอาญา ได้แก่ ขาย แลกเปลี่ยน จำย แจก หรือให้โดยมีสิ่งตอบแทนหรือผลประโยชน์อย่างอื่น และมีไว้เป็นองค์ประกอบภายนอก ส่วนคำว่า “เพื่อจำหน่าย” เป็นองค์ประกอบภายในจิตใจว่ามีมูลเหตุจูงใจอย่างไร ไม่ใช่บทสันนิษฐานความผิดทางอาญา แม้มีผลใช้บังคับแก่คดี แต่ทั้งความผิดฐาน “จำหน่าย” และ “มีไว้เพื่อจำหน่าย” เป็นความผิดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ อยู่แล้ว การที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดนำมาบัญญัติซ้ำ เพื่อความครบถ้วนสมบูรณ์ชัดเจน มิใช่เป็นการบัญญัติความผิดขึ้นใหม่ให้มีผลย้อนหลัง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๗ ซึ่งบัญญัติว่า “เมื่อประมวลกฎหมายยาเสพติดทำพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแล้ว บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดอ้างถึงบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔

พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ หรือพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นอ้างถึงบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ ในบทมาตราที่มีนัยเช่นเดียวกัน” การกำหนดนิยามให้การ “จำหน่าย” รวมถึง “มีไว้เพื่อจำหน่าย” เพื่อให้เป็นความผิดฐานเดียวกันและกำหนดโทษสำหรับการมีไว้เพื่อจำหน่าย ให้มีโทษเท่ากับการจำหน่าย ไม่กระทบถึงสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ที่รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองไว้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และไม่เป็นบทบัญญัติสันนิษฐานความผิดทางอาญาตามมาตรา ๒๙ วรรคสอง

ส่วนที่จำเลยที่ ๒ อ้างว่า เป็นการใช้กฎหมายย้อนหลังขัดกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ นั้น การวินิจฉัยประเด็นดังกล่าวเป็นอำนาจของศาลยุติธรรม ไม่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัย อย่างไรก็ตาม ศาลรัฐธรรมนูญเคยวินิจฉัยไว้ตามคำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๖๘ แล้วว่า เป็นเพียงการกำหนดบทนิยามเพื่อความชัดเจนเท่านั้น ไม่ใช่การบัญญัติฐานความผิดขึ้นใหม่ให้มีผลย้อนหลังเพื่อลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายตามกฎหมายเดิม และทำให้ผู้กระทำความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติดแต่ยังคงเหลือยาเสพติดบางส่วนครอบครองอยู่กับตัวไม่ต้องรับผิดทางอาญาทั้งความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติดและความผิดฐานมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายยาเสพติดรวมสองกระทงตามกฎหมายเดิม คงรับผิดทางอาญาฐานจำหน่ายยาเสพติดเพียงกระทงเดียวตามกฎหมายใหม่ ซึ่งเป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิดมากกว่า บทนิยามดังกล่าวมิใช่บทบัญญัติที่กำหนดโทษเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่หนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดอันจะมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑ บทนิยามคำว่า “จำหน่าย” เฉพาะในส่วนที่บัญญัติว่า “และให้หมายความรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่าย” ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคสอง

(นายจิรนิติ หะวานนท์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ